

WILLIAM CARLOS WILLIAMS

Θα μπορούσαμε ανεπιφύλακτα να πούμε πώς τον σκελετό της αμερικανικής ποίησης (όπου το επίθετο δλ. προσδιορίζει μόνο τοπογραφικά αλλά ουσιαστικώτερα) τον απαρτίζει το έργο τριών και μόνον ποιητών. Οι ποιητές αυτοί είναι: Walt Whitman, Ezra Pound και William Carlos Williams.

Κι ενώ ο Whitman φέρνει στην ποίηση εκείνο το μοναδικό αίσθημα, τον άερα του ελεύθερου πού — απαραίτητο στοιχείο στη ζωή του 'Αμερικάνου — λείπει από μία ποίηση καταδυναστευμένη από την αγγλική κληρονομιά, και ο Pound δουλεύει στον έξαμερικανισμό του ήχου (στίχος - λέξη - σχήμα), ο Williams κατορθώνει (με μία δουλειά πενήντα χρόνων) το μοναδικό εκείνο ιδίωμα που άντανακλά τον αμερικανικό ρυθμό ζωής και λόγου μαζί. Η ποιήσή του μιλάει μ' εκείνη την αμερικανική ιδιομορφία του: — 'Ιδού τα γεγι-

νότα. Βλέπει τα αντικείμενα μόνο με τα μάτια, δίχως νοερές προεκτάσεις. Και δίνει τον ήχο αυτής της έπικοινωσίας: το αποτέλεσμα.

Σε μία συνέντευξή του ο Williams είχε ειπεί: «Εμείς οι ποιητές, πρέπει να μιλήσουμε σε μία γλώσσα που δεν είναι 'Αγγλικά. Είναι το αμερικανικό ιδίωμα...» και, προχωρώντας να εξηγήσει ένα ποίημά του, «(είναι) οργανωμένο σαν δείγμα του αμερικανικού ιδιώματος. Είναι πρωτότυπο όσο και η jazz...». Όταν δέ του ζητήθηκε να ρίσει την ποίηση, είπε: «Θάλεγα πώς ποίηση είναι γλώσσα φορτισμένη με συγκίνηση. Είναι λέξεις, οργανωμένες ρυθμικά». Και πράγματι τα μέτρα του W. C. Williams θεωρούνται σαν από τα πιο έπιτυχημένα της νεώτερης ποίησης. Το μέτρο του βασίζεται στην συλλαβική συντονία και κατά τον κρι-

τικό R. Jaffell, «είναι πολύ πιο άποτελεσματικό από τα γνωστά όμοιοκατάληκτα ή ελεύθερα».

Από το έργο του, ξεχωριστή θέση κατέχει στην 'Αμερικάνικη λογοτεχνία το κλασσικό πια μεγάλο του ποίημα «Paterson». Το ποίημα (που δημοσιεύτηκε σε 4 χωριστά διδλία σε διάστημα 12 χρόνων — 1946 έως 1958) είναι ή προσωπική διαθήκη του ποιητή πώς ο άντρας είναι πράγματι μία πόλη, και για τον ποιητή δεν υπάρχουν ιδέες παρά μόνο στα πράγματα».

Από τα ποιήματα που άκολουθούντά: Βουκολικό, Nantucket και Μά Φτωχή Γρηούλα είχαν σταλεί από τον ποιητή στον Ezra Pound με την ένδειξη πώς άποκαλύπταν στο τί άποσκοπούσε ή δουλειά μιας 40ετίας, του άνθρώπου που όνομάστηκε «...ή 'Αμερική των ποιητών».

* * * * *

Τούτο έσα να ειπωί

Έφαγα
τά κορόμηλα
που ήσαν
στην κατάψυξη

και πού
έως
τά φύλαγες
για πρόγευμα

Συχώρο με,
έτσι νόστιμα!
γλυκά γλυκά
και κρύα

Έρωτοτραγουδιό

Γερμένος δώ σε σκέφτομαι: —

ή κηλίδα του έρωτα
πάνω στον κόσμο!
Κίτρινη, κίτρινη, κίτρινη
τρώνε βαθιά τα φύλλα,
αλείφει με κρόκο
κλώνους όμοιους κέρατα που γέρνουνε
βαριά
σ' έν' άπαλό και πορφυρό ούρανό!
Δέν έχει φώς
μόνο μία μελίστακτη κηλίδα
που στάζει φύλλο το φύλλο
κλώνο τον κλώνο
άλλοιώνοντας τα χρώματα
όλου του κόσμου —

έσύ εκεί πέρα, κάτω
άπ' το κρασκόκκινο στρήφωμα της δύσης!

Τό έμπα του χειμώνα
28) 10

σ' αυτό το φώς το δυνατό
ή άφυλλη όξυά
λάμπει σαν νέφος

φαίνεται ν' άστράφτει

άπό μόνη της
μ' ένα άχνό μαδημένο φώς
έρωτα
πάνω άπό το μή - κι - άγγιχτο
χορτάρι

Μά άμα ξανά —
κοιτάξεις κάμποσα
κιτρινόφυλλα
σείονται άκόμη
άπόμακρα

σκόρπια έδω κι έκει
τρέμοντας δυνατά

Η Νεαρή Νοικοκυρά

Στίς δέκα π.μ. ή νεαρή νοικοκυρά
στις νυχτικές της τριγυρνά πίσω
άπό τούς ξυλότοιχους του σπιτιού του άντρα της.
Μονάχος περνάω μέσ στ' άμάξι μου.

“Υστερα πάλι έρχεται στο πεζούλι
για να φωνάξει τον παγοπώλη, τον ψαρά, και στέκει
ντροπαλή, χωρίς κορσέ, σάχνοντας
άδέσποτα τσουλούφια, κι έγω την παραβάλλω
μ' ένα πεσμένο φύλλο.

Οι άηχοι τροχοί του αυτοκινήτου μου
σπεύδουν με τριγμό πάνω άπό τα ξερά
φύλλα σαν ύποκλινόμαι και προσπερνώ χαμογελώντας.

Προτελαρικό Πορτραίτο

Μία νεαρή άσκεπη νταρνάνα
μέ ποδιά

Σιωμένα πίσω τα μαλλιά της στέκει
στον δρόμο

Τό 'να το πόδι καλτσωμένο στα δάχτυλα
πάνω στο πεζοδρόμιο

Στο χέρι το παπούτσι. Κοιτάζοντας
μέσα προσεχτικά

Ξεκollά τον χάρτινο πάτο

νά θρεῖ τὴν πρόκα

Ποὺ τὴν χτυποῦσε

Μιὰ Φτωχὴ Γριούλα

τραγανίζοντας ἓνα κορόμηλο
στὸν δρόμο μιὰ χαρτοσακούλα
ἀπὸ δαῦτα στὸ χέρι της

Τὰ γεύεται καλὰ
Τὰ γεύεται
καλὰ. Τὰ
γεύεται καλὰ

Τὸ βλέπεις ἀπ' τὸν
τρόπο ποὺ δίνεται
στὸ ἓνα μισό
δουζαμένο ἀπὸ τὴν παλάμη

Ἀνακουφισμένη
παρηγοριὰ ἀπ' ὦριμα κορόμηλα
σάν νὰ γεμίζει τὸν ἀέρα
Τὰ γεύεται καλὰ

Βουκολικό

Οἱ μικροὶ σπουργίτες
χοροπηδᾶν σπιντόζικα
γύρω στὸ πεζοδρόμιο
φιλονικώντας
μὲ διαπεραστικές φωνές
γιά ὅσα πράγματα
τοὺς νοιάζει.
Ἐμεῖς ὅμως οἱ ἐξυπνώτεροι
σφαλίζουμε τοὺς ἐαυτοὺς μας
στὴν μιὰ παλάμη
καὶ κανεὶς δὲν ξέρει
ἂν καλὸ μὲ τὸ νοῦ μας βάζουμε
ἢ κακό.

Στὸ μεταξύ,
ὁ γέρος ποὺ περιφέρεται
μαζεύοντας ξεροσκυλλέματα
θαδίζει ἀκροδρομὶς
χωρὶς ἐπάνω νὰ κυττάζει
καὶ εἶναι τὸ θάδισμά του
πιὸ μεγαλοπρεπές
ἀπὸ Ἐπισκοπιανοῦ παππᾶ
ὅταν κοντεύει τὸν ἄμβωνα
τῆς Κυριακῆς.

Τοῦτα τὰ πράγματα
μὲ καταπλήσσουν ὅσο δὲν λέγεται.

Στὴν Ἑλση

Τ' ἀγνὰ προϊόντα τῆς Ἀμερικῆς
τρελαίνονται —
λαὸς δουνήσιος ἀπ' τὸ Kentucky

ἢ τὸ παιδίσιό ἀκροδῶρρι τοῦ
Jersey
μὲ τίς ξεμοναχιασμένες λίμνες του

καὶ τίς κοιλάδες, κωφάλαλους, ληστές
παλιές ὀνομασίες
κι' ἀνακάτεμα ἀνθρώπων

ὁ διάλογος — τοὺς — πῆρε ποὺ τῶριξαν
στὰ ἔργα τῶν σιδηροτροχιῶν
ἀπὸ λαγνεία καθαρὴ γιὰ περιπέτεια —

καὶ νιὲς ξετοίπωτες, λουσμένες
στὴ βρωμιὰ
ἀπὸ Δευτέρα ὡς Σάββατο

νά γελαστοῦν τὴν νύχτα ἐκείνη

μὲ στολίδια
ἀπὸ φαντασίες ποὺ δὲν ἔχουν καθόλου

παραδόσεις χωρικές νὰ τοὺς προσδώσουν
χαρακτῆρα
μὰ ἀνεμίζουν κι ἐπιδεικνύουν

σκέτα κουρέλια — ἐνδίδοντας χωρὶς
συγκίνηση
ἄλλη ἀπὸ μουδιασμένο τρόπο

κάτω ἀπὸ καμμιά δατομουριά
ἢ αἰγόκλημα —
ποὺ δὲν μποροῦν νὰ ἐκφράσουν —

Ἐκτὸς κι ἂν ὁ γάμος αὐτὸς εἶναι
ἴσως
μὲ μιὰ στάλα αἷμα Ἰνδιάνικο

θὲ νὰ ξεράσει μιὰ κοπέλλα τόσο ἔρημη
καὶ περιφραγμένη
ἀπὸ ἄρρώστια ἢ ἔγκλημα

ποὺ θὰ διασωθεῖ ἀπὸ ἓναν
πράκτορα —
ἀναθρεμμένῃ ἀπὸ τὸ κράτος

ἔξω, νὰ δουλέψει στὰ δεκαπέντε της
σὲ κάποιο παραφορτωμένο
νοικοκυριὸ στὰ προάστια —

στὴν οἰκογένεια ἐνὸς γιατροῦ, μιὰ Ἑλση —
ἡδονικὸ νερὸ
ἐκφράζοντας μὲ μυαλὸ

τσακισμένο τὴν ἀλήθεια γιὰ μᾶς —
οἱ μεγάλοι
ἄκομφοι γοφοὶ της καὶ τ' ἀφράτα στήθια της

ἀπευθυνόμενα σ' εὐτελῇ
χρυσαιφικά
καὶ πλουσιόπαιδα μ' ἔξοχα μάτια

λὲς καὶ ἡ γῆ κάτω ἀπ' τὰ πόδια μας
ἦταν
περίττωμα κάποιου οὐρανοῦ

καὶ ἡμεῖς ξεπεσμένοι αἰχμάλωτοι
γραφτὸ μας
νά λιμάξουμε ὥσπου νὰ φᾶμε δρώμα

ἐνῶ τανυέται ἡ φαντασία
πίσω ἀπὸ ἐλάφια
διαβαίνοντας κιτρινόσπαρτους ἀγρούς

στὸν ἀποπνιχτικὸ καύσωνα τοῦ Σεπτέμβρη
Πάντως
φαίνεται νὰ μᾶς χαλαίει

Μόνο σὲ μονωμένα σωματίδια
δίνεται
κάτι

Κανεὶς
νὰ μαρτυρήσει
καὶ νὰ προσαρμόσει, κανεὶς τ' ἀμάξι νὰ ὁδηγήσει

Nantucket

Ἀνθη ἀπ' τὸ παράθυρο
λεβαντὶ καὶ κίτρινα

παραλλαγμένα ἀπὸ λευκὲς κουρτίνες —
Μυρωδιά καθαρότης —

Λιακάδα ἀπογευματινὴ —